

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 34/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av konsumentskyddslagen och av 88 § i elmarknadslagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 23 oktober 2013 regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av konsumentskyddslagen och av 88 § i elmarknadslagen (RP 157/2013 rd) till ekonomiskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Sofia Rajamäki, justitieministeriet
- konsultativ tjänsteman Riitta Kokko-Herrala, arbets- och näringsministeriet

- jurist Katri Väänänen, Konkurrens- och konsumentverket
- expert Niina Harjunheimo, Finlands Näringsliv rf
- jurist Jaakko Turunen, Finnet-förbundet rf
- chefsjurist Tuula Sario, Konsumentförbundet rf
- verkställande direktör Jari Perko, Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry
- juridisk chef Marko Lahtinen, Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av

- Kommunikationsverket
- Finsk Handel rf
- Företagarna i Finland.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att konsumentskyddslagen och elmarknadslagen ändras. Genom ändringarna genomförs direktivet om konsumenträttigheter.

Bestämmelserna i kapitlet om hemförsäljning och distansförsäljning i konsumentskyddslagen behöver ses över i sin helhet. Utöver det förutsätter direktivet ändringar i bestämmelserna om avlämnande, risken för varan och dröjsmål i kapitlet om konsumentköp i samma lag. Vissa av de ändringar som direktivet förutsätter genomförs enligt förslaget genom bestämmelser som tas in i det kapitel i konsumentskyddslagen som

gäller marknadsföring samt förfaranden i kundrelationer.

Näringsidkarens skyldighet att lämna information ska bli mer heltäckande såväl vid hemförsäljning och distansförsäljning som vid handel av annat slag. Begreppet hemförsäljning får en vidare definition än tidigare. Den viktigaste ändringen är att erbjudande av konsumtionsnyttigheter någon annanstans än i näringsidkarens affärslokaler ska betraktas som hemförsäljning också när näringsidkaren anländer till platsen på konsumentens uttryckliga begäran för att erbjuda konsumenten den konsumtionsnyttighet den

ne ber om och parterna i det sammanhanget ingår ett avtal eller konsumenten lämnar ett bindande anbud för det.

Konsumentens rätt att frånträda ett hemförsäljnings- eller distansförsäljningsavtal utvidgas jämfört med nuläget. Det nya är t.ex. att konsumenten ska kunna utöva sin ångerrätt också när en tjänst har börjat utföras med konsumentens samtycke, men ännu inte slutförts. I så fall ska konsumenten dock betala ersättning för arbete eller någon annan prestation som redan utförts. I fortsättningen ska informationen om frånträde ges på ett entydigt sätt. För närvarande betraktas också enbart återsändande av varan som ett meddelande om frånträde. Om avtalet frånträds ska konsumenten i fortsättningen också som regel stå för de direkta kostnaderna för att återsända varorna, om inte näringsidkaren har förbundit sig att stå för dem eller underlåtit att informera konsumenten om att denne ska stå för dem.

Vid telefonkommunikation som gäller ett avtal om konsumtionsnyttigheter som en näringsidkare har ingått får näringsidkaren inte anlita en tjänst för vars användning konsumenten orsakar kostnader som överstiger den taxa som anges i konsumentens anslutningsavtal eller en kalkylmässig normaltaxa som motsvarar den. Endast avtal som gäller finansiella tjänster och finansiella instrument ska lämnas utanför bestämmelsens tillämpningsområde. Det är särskilt kostnadsfallorna inom näthandeln som åtgärdas, dels genom att näringsidkaren åläggs en skyldighet att uttryckligen nämna betalningsskyldigheten i samband med beställningsknappen, dels genom att konsumentens betalningsskyldighet inte får basera sig på s.k. förkryssade rutor.

Direktivet ska genomföras senast den 13 december 2013 och dess bestämmelser ska tillämpas från och med den 13 juni 2014. I enlighet med detta avses lagarna träda i kraft den 13 juni 2014.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utskottet tillstyrker lagförslagen utan ändringar, men med följande kommentarer.

Direktivet om konsumenträttigheter, som utgör bakgrund till propositionen, bygger i huvudsak på fullständig harmonisering och innehåller detaljerade bestämmelser som det inte går att göra nationella avsteg från. Till den del nationell prövningsrätt kan användas har man i propositionen lyckats finna en balans mellan ett starkt konsumentskydd och lindring av näringsidkarnas administrativa börda. Utskottet har vid utfrågningen av sakkunniga erfarit att i fråga om vissa produktgrupper, exempelvis fordon, kan konsumentens rätt att ångra köpet leda till besvärliga situationer för näringsidkaren på grund av bland annat den värdeminskning som är typisk för produkten. Ändå måste värdeminskningen bestämmas utifrån en situationsbedömning, och i det avseendet vill ekonomiutskottet betona hur viktigt det är att ge akt på vilka effekter regleringen medför. Utskottet förutsätter

också att regeringen vid behov vidtar åtgärder för att ändra regleringen.

Avgiftsbelagda telefontjänster. I samband med sakkunnigutfrågningen aktualiserades bl.a. frågan om användning av servicenummer belagda med tilläggsavgift för kundkontakter under avtalsförhållanden. De föreslagna bestämmelserna kommer sannolikt att orsaka kostnader för företag som använder sådana nummer. Men det har ansetts så pass viktigt att bättre tillgodose konsumenternas intressen att näringslivets merkostnader är ett mindre ont än konsumenternas nuvarande otillfredsställande rättsliga ställning. Den föreslagna ändringen är motiverad särskilt på grund av den avvikande prissättningsmodellen för s.k. företagsnummer. För närvarande är det så att när en konsument ringer upp ett företagsnummer bestäms samtalspriset i ett avtal mellan operatören och det företag som använder numret. Konsumenten kan inte vid valet av operatör eller abonnemang påverka priset på samtal till

ett företagsnummer, vilket har lett till en ovanligt hög prisnivå på de samtalen. Den föreslagna regleringen av priserna på samtal till tilläggsavgiftsbelagda telefonnummer behövs, eftersom marknaden inte har hållit priserna på en skälig nivå.

Införande av ett bekräftelseförfarande. I direktivet ges medlemsstaterna möjlighet att i sin nationella lagstiftning förutsätta att näringsidkaren ska få en separat skriftlig bekräftelse av konsumenten för att ett distansavtal ska vara bindande. I propositionen anses det att detta formkrav begränsar avtalsfriheten, fördröjer ingåendet av avtal och ökar näringsidkarens administrativa börda på ett sätt som inte kan anses ändamålsenligt i sammanhanget. Regeringen föreslår att Finland inte ska utnyttja direktivets möjlighet till nationell reglering i detta fall. Också ekonomiskutskottet menar att ångerrätten ger ett tillräck-

lig skydd både vid missförstånd och vid problem orsakade av osaklig telefonförsäljning.

Ikraftträdande. Direktivet om konsumenträttigheter ska vara genomfört senast den 13 december 2013 och bestämmelserna ska tillämpas från och med den 13 juni 2014. I propositionen ingår ändringar vars ikraftträdande sannolikt kommer att kräva att teleföretagen och deras kunder gör systemändringar. Direktivet antogs 2011 och arbetsgruppsbetänkandet i anslutning till det nationella genomförandet blev färdigt i maj 2013. Mot denna bakgrund kan regleringen inte anses kräva att branschaktörerna agerar efter en oskäligt brådskande tidtabell.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslagen utan ändringar.

Helsingfors den 29 november 2013

I den avgörande behandlingen deltog

vordf. Marjo Matikainen-Kallström /saml
medl. Harri Jaskari /saml
Antti Kaikkonen /cent
Pia Kauma /saml
Jukka Kärnä /sd
Eero Lehti /saml

Martti Mölsä /saf
Sirpa Paatero /sd
Arto Pirttilahti /cent
Kaj Turunen /saf
ers. Jukka Kopra /saml
Matti Saarinen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Teija Miller.